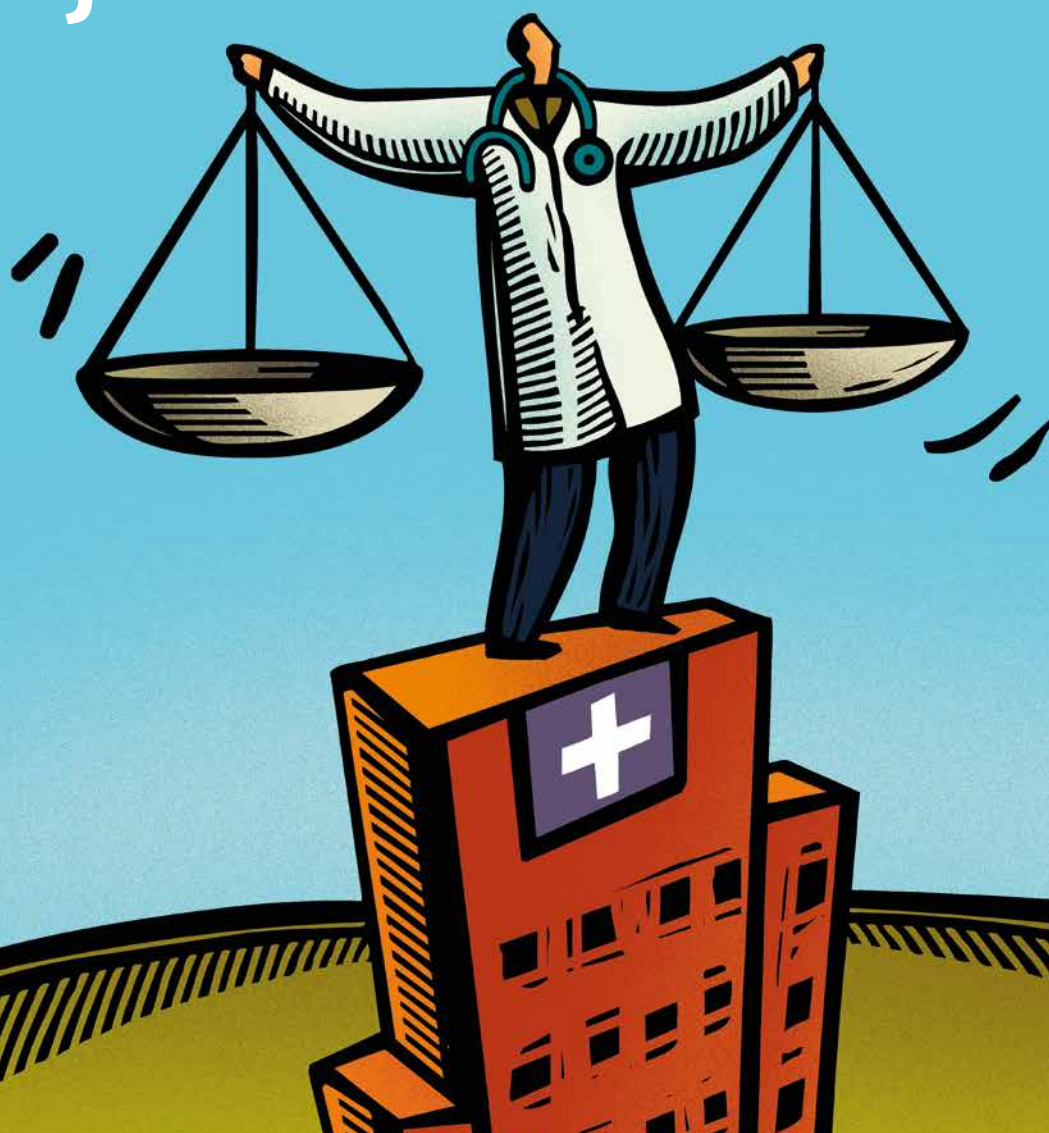

Projekt „Portrety szpitali”: lecznice wypadły średnio

Dobrze, ale bez fajerwerków

Fot. Bull's Eye/ImageZoo/Corbis

Są już pierwsze wnioski z realizacji projektu „Portrety szpitali”. Poczyszające, że żadna polska placówka biorąca udział w badaniu nie znalazła się w najgorszej z ocenianych klas. Smutne zaś, że tylko 4 ze 132 zasługują na grę w najwyższej klasie A.

Benchmarking w ramach projektu „Portrety szpitali – mapy możliwości, czyli monitorowanie jakości usług publicznych i benchmarking z zakresu nadzoru nad funkcjonowaniem szpitali, których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego” w 2013 r. objął lecznice z całej Polski. Zgodnie z założeniami przedsięwzięcia placówki medyczne biorące udział w badaniu otrzymały klasę jakości i rentowności, np. K = B3, przypisaną na podstawie przyjętej metodologii benchmarkingowej. Sklasyfikowane zostały w jednej z pięciu grup klasy jakości (tab. 1) i w jednej z sześciu grup klasy rentowności (tab. 2).

Wyniki badań wskazują, że tylko 4 ze 132 szpitali biorących udział w badaniu klasy jakości znalazło się w pierwszej, najwyższej klasie A. Zadowolające jest to, że 68 badanych placówek uzyskało wynik dobry, kwalifikując się do klasy B. Średnią klasę jakości C uzyskało 56 podmiotów, a 4 słabą klasę D. Żadna jednostka nie znalazła się w najniższej klasie E.

Rentowność

W badaniu oceniano szpitale pod względem rentowności. Tylko 2 placówki uzyskały najwyższy, bardzo dobry wskaźnik rentowności, a 5 sklasyfikowano z wynikiem dobrym. W III klasie, wskazującej na zadowolający stopień rentowności, znalazło się 25 jednostek. Wynik niezadowolający i klasę IV otrzymały 34 placówki, natomiast 7 szpitali zakończyło badanie

Tabela 1. Założone w projekcie klasy jakości szpitali

Klasa jakości	Znaczenie	Odsetek punktów możliwych do uzyskania
A	bardzo dobry	(100,90)
B	dobry	(90, 65)
C	średni	(65, 40)
D	słaby	(40, 15)
E	zły	(15, 0)

Tabela 2. Założone w projekcie klasy rentowności

Klasa rentowności	Znaczenie	Rentowność majątku (%)
I	bardzo dobry	10 i więcej
II	dobry	(5, 10)
III	zadowolający	(0, 5)
IV	niezadowolający	(-10,0)
V	słaby	(-20, -10)
VI	bardzo słaby	poniżej -20

Dariusz Wasilewski
kierownik projektu,
prezes Instytutu Wiedza
i Zdrowie

Wzrostowi wydatków na zdrowie nie towarzyszy wzrost zadowolenia z funkcjonowania systemu zabezpieczenia zdrowotnego. Opieka szpitalna jest najbardziej widocznym składnikiem wszystkich wydatków na opiekę zdrowotną, ze szpitalem pozostającym w centrum zmieniającej się ekonomii zdrowia. Ze względu na ograniczone zasoby, szczególnie finansowe, będące w dyspozycji szpitali, których organem założycielskim są JST, kluczowego znaczenia nabiera problem ich efektywnego funkcjonowania. Chcemy, by szpitale bez kompleksów miały odpowiednie wsparcie. Wierzę, że dyrektorzy i właściciele mają wiedzę i będą mogli ją spokojnie wzmocnić, czerpiąc jak najwięcej z projektu „Portrety szpitali – mapy możliwości”.

Tabela 3. Liczba placówek zakwalifikowanych do poszczególnych klas jakości w podziale na województwa

Województwo	Klasa szpitala				
	A	B	C	D	E
dolnośląskie	2	10	3	2	0
kujawsko-pomorskie	0	1	2	0	0
lubelskie	0	6	7	0	0
lubuskie	0	2	1	0	0
łódzkie	0	5	10	0	0
małopolskie	0	3	2	0	0
mazowieckie	0	5	5	0	0
opolskie	1	6	1	0	0
podkarpackie	0	4	2	0	0
podlaskie	0	0	2	2	0
pomorskie	0	5	1	0	0
śląskie	0	13	9	0	0
świętokrzyskie	0	3	0	0	0
warmińsko-mazurskie	1	2	4	0	0
wielkopolskie	0	3	5	0	0
zachodniopomorskie	0	0	2	0	0
Razem	4	68	56	4	0

Tabela 4. Liczba szpitali zakwalifikowanych do poszczególnych klas rentowności w podziale na województwa

Województwo	Rentowność					
	I	II	III	IV	V	VI
dolnośląskie	1	3	3	4	2	4
kujawsko-pomorskie	0	0	0	1	0	2
lubelskie	0	0	2	4	2	5
lubuskie	0	0	1	0	0	2
łódzkie	0	0	4	5	0	6
małopolskie	0	0	2	1	0	2
mazowieckie	0	0	1	4	1	4
opolskie	1	1	2	2	0	2
podkarpackie	0	0	1	2	0	3
podlaskie	0	0	0	0	2	2
pomorskie	0	0	2	1	0	3
śląskie	0	0	5	5	0	12
świętokrzyskie	0	0	0	2	0	1
warmińsko-mazurskie	0	1	0	2	0	4
wielkopolskie	0	0	2	1	0	5
zachodniopomorskie	0	0	0	0	0	2
Razem	2	5	25	34	7	59

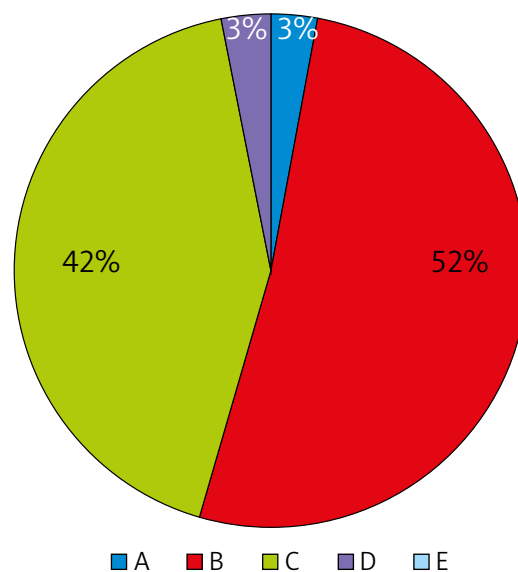
Tabela 5. Liczba szpitali w poszczególnych klasach

		0	76	54	5	12	
Klasa rentowności	I		2	1			3
	II		7	2			9
	III		26	6			32
	IV		20	13			33
	V			2			2
	VI		1	4			5
	b.d.		20	26	5	12	63
		A	B	C	D	E	
Klasa szpitala (jakość)							

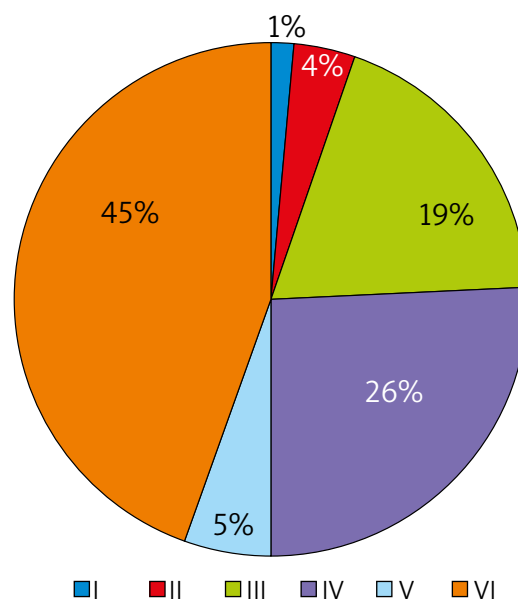
b.d. – brak danych

z wynikiem słabym i V klasą rentowności. Niepokojące jest to, że 59 szpitali znalazło się w najgorszej, VI klasie rentowności z bardzo słabym wynikiem.

Szpitala, które udostępniły zarówno dane ekonomiczno-finansowe, jak i jakościowe, zyskały szansę na wielowymiarowe przeanalizowanie swojej pozycji. Mierzonych jest aż 13 obszarów funkcjonowania placówki:

Rycina 1. Rozkład klas jakości działania szpitali

Rycina 2. Rozkład klas rentowności szpitali

- I. Sprawność organizacyjna i funkcjonalna.
- II. Zarządzanie strategiczne i operacyjne.
- III. Zarządzanie zasobami ludzkimi.
- IV. Restrukturyzacja i reorganizacja szpitala.
- V. Finanse, controlling, budżetowanie.
- VI. Farmakoeconomika.
- VII. Jakość usług medycznych.
- VIII. Przestrzeganie przepisów prawnych.
- IX. Kontrole zewnętrzne.
- X. Zarządzanie infrastrukturą szpitala.
- XI. Zakażenia szpitalne i bezpieczeństwo pacjentów.
- XII. Relacje właściciel–dyrekcja/zarząd szpitala.
- XIII. E-zdrowie i informatyzacja szpitala.

„Portrety szpitali – mapy możliwości, czyli monitorowanie jakości usług publicznych i benchmarking z zakresu nadzoru nad funkcjonowaniem szpitali, których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego”, projekt realizowany przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Polskie Centrum Edukacji i Analiz ORDO sp. z o.o., Związek Powiatów Polskich oraz HPI – *Health Policy Institute*, nadzorowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji w ramach PO KL, Priorytet V – Dobre Rządzenie, jest kompleksowym i wielofunkcyjnym narzędziem o charakterze diagnostyczno-rekomendacyjnym i benchmarkingowym służącym do oceny szpitali. Stanowi propozycję dla dyrektorów oraz podmiotów tworzących szpitale i jest pierwszym w Polsce podjętym na tak dużą skalę działaniem, które nie koncentruje się tylko na analizie finansowej.

Udział w badaniu jest bezpłatny, anonimowy i umożliwia systematyczną, obiektywną identyfikację oraz ocenę zjawisk zachodzących w najważniejszych obszarach funkcjonowania placówki. Badanie określa szpital w różnych przekrojach porównawczych w celu ustalenia najbardziej i najmniej efektywnych obszarów jego funkcjonowania.

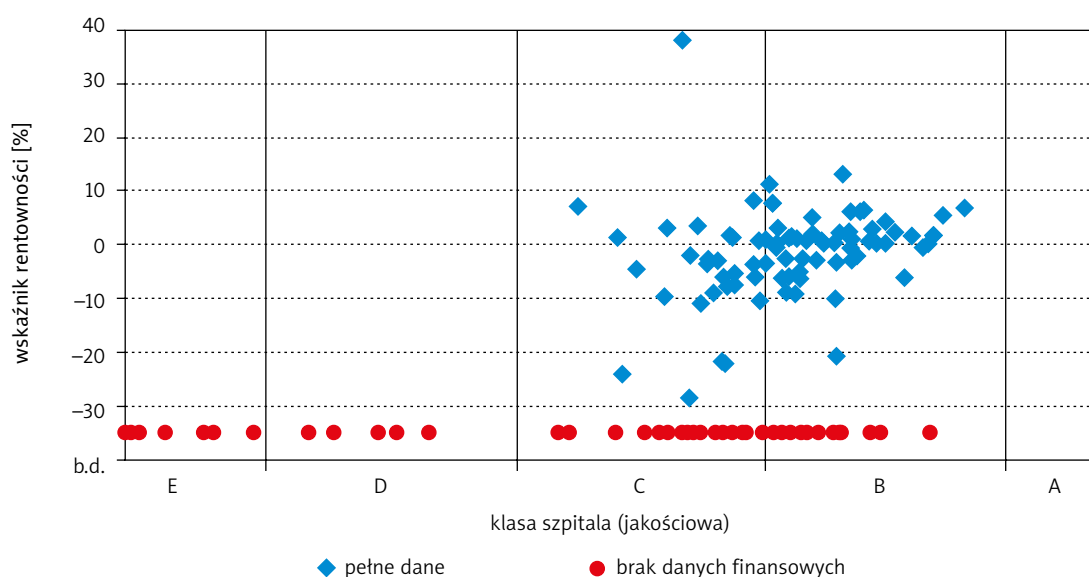
Zainteresowane podmioty w łatwy i kompleksowy sposób mogą zweryfikować swoją placówkę medyczną na tle innych, korzystając z wiedzy ekspertów, praktyków, naukowców oraz samorządowców, którzy przefiltrowali szpital poprzez określenie wskaźników i benchmarków. Benchmarking pozwala określić, w jakim stopniu wyniki osiągnięte przez jednostkę odbiegają od wyników innych. To z kolei skłania do poszukiwania optymalnego sposobu zarządzania – każdego menedżera podmiotu leczniczego powinno interesować, ile w innych pla-

cówkach wydaje się np. na energię, transport, jakie są koszty pracy, długość hospitalizacji etc.

Stworzone w ramach projektu narzędzie benchmarkingowe sprawia, że podmiot tworzący lub zarządzający szpitalem otrzymuje rozwiązanie do stosowania na czas nieokreślony. Dotychczas nie istniało żadne narzędzie analityczno-diagnostyczne tak głęboko wnikające w sposób, jakość i efektywność zarządzania zasobami szpitali, umożliwiające obiektywną, wolną od przesłanek uznaniowych ocenę pracy kierowników i dyrektorów oraz dostarczające jednostkom samorządu terytorialnego okresowego materiału pozwalającego wypracować rozsądną politykę zarządzania. Poznanie niedostatków i pozytywnych elementów w działaniu podległych jednostek wraz z dodatkową pomocą w postaci sugerowanych sposobów i kierunków radzenia sobie z problemem środków racjonalizacji powinno wymusić większą niż dotychczas koncentrację uwagi na polepszeniu jakości działania.

Warto skorzystać z tak użytecznego narzędzia i uczyć się poprzez doświadczenie, aby być mądrym przed szkodą, a z błędów własnych i innych wyciągać pozytywne wnioski.

Projekt otrzymał wiele pozytywnych rekomendacji, m.in. sekretarza stanu Ministerstwa Zdrowia Sławomira Neumanna: „Uwzględniając wartości merytoryczne, uważam projekt za zasadny. Wyrażam uznanie dla działań, które państwo realizują na rzecz usprawniania systemu ochrony zdrowia na szczeblu samorządowym. Z uwagi na możliwe korzyści projekt wydaje się odpowiednim narzędziem analitycznym zarówno dla szpitali, jak i podmiotów tworzących”. Projekt poparto również 13 urzędów marszałkowskich oraz 14 konwentów starostów z całej Polski.

Rycina 3. Rozkład szpitali ze względu na klasę jakości i wartość wskaźnika rentowności

dr Maria Węgrzyn
kierownik Zespołu Eksperckiego,
Katedra Finansów, Uniwersytet
Ekonomiczny we Wrocławiu

Narzędzie „Portrety szpitali – mapy możliwości” jest zobiiektywizowanym systemem oceny pracy placówki poprzez porównanie w okresach rocznych efektów w poszczególnych obszarach jej funkcjonowania. Narzędzie pozwala nie tylko na ocenę dokonań w zakresie zapewnienia prawidłowego gospodarowania zasobami i dążenia do lepszej jakości usług, ale umożliwia także porównanie otrzymanych przez szpitali wyników z wynikami innych podmiotów leczniczych, np. o podobnej wielkości i profilu działalności.

Każdy szpital otrzymuje raport ze swojej działalności, w którym na podstawie benchmarkingu wykazano jego pozycję i przedstawiono rekomendacje do dalszego

działania. Dla podmiotów tworzących przygotowano zbiorcze raporty syntetyzujące informacje wynikające z badania o podległych im podmiotach. Szpitale mogą liczyć na pomoc ekspercką i skorzystać z bogatego pakietu szkoleniowego.

Najlepsze placówki są wyróżniane i otrzymują nagrody podczas organizowanej co roku gali.

Nowe badania

W roku 2014 projekt wkroczył w ostatni etap ankietowania i analizowania wszystkich samorządowych szpitali za pośrednictwem platformy IT, dostępnej pod adresem www.portretyszpitali.pl. Serdecznie zapraszamy do udziału w kolejnych badaniach i do zapoznania się z dotychczas zgromadzonymi danymi.

Wynik dobry uzyskało 68 szpitali, kwalifikując się do klasy B. Średnią klasę jakości C uzyskało 56 placówek, a słabą klasę jakości D – 4 placówki.

Niepokojące jest to, że 59 szpitali znalazło się w najgorszej, VI klasie rentowności z bardzo słabym wynikiem.

Julita Tymińska-Gawet

KOMPLEKSOWOŚĆ DOŚWIADCZENIE WIEDZA

Wydawca 32 czasopism medycznych (aż 10 ze wskaźnikiem IMPACT FACTOR) oraz specjalistycznych książek (około 30 publikacji rocznie)

Twórca portali dla specjalistów: eDermatologia.pl, eGastroenterologia.pl, eOnkologia.pl, eReumatologia.pl, eHipertensjologia.pl, a także portalu studencimedycyny.pl

Organizator kongresów, zjazdów, konferencji – w tym jednego z największych na rynku medycznym – Kongresu Top Medical Trends, w którym co roku bierze udział ok 3,5 tys. lekarzy. Efekt: rocznie ponad 14 tys. przeszkolonych lekarzy i pracowników ochrony zdrowia.

Pomysłodawca i organizator prestiżowego konkursu Sukces Roku w Ochronie Zdrowia – Liderzy Medycyny

Newsletter *Termedii* to cotygodniowa dawka wiedzy o tym, co najnowsze w ochronie zdrowia. Newsletter dociera do 280 tys. czytelników: lekarzy, menedżerów placówek medycznych oraz osób zainteresowanych medycyną

terMedia

Termedia • Wydawnictwa Medyczne
ul. Kleeberga 2 • 61-615 Poznań • tel./faks +48 61 656 22 00
termedia@termedia.pl • www.termedia.pl